

Instytut Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni
przeciwko Narodowi Polskiemu
Biuro Upamiętniania
Walk i Męczeństwa

Warszawa, dn. 3 listopada 2017

BUW-940-182(2)/17

Szanowny Pan
Dariusz Drelich
Wojewoda Pomorski
ul. Okopowa 21/27
80-810 Gdańsk

OPINIA

Działając w imieniu Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu – w odpowiedzi na pismo z dnia 9 października 2017 r. (znak: PN-II.4131.55.2017.MM) na podstawie ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. *o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urzędzeń użyteczności publicznej oraz pomniki* (Dz. U. nr 2016 poz. 744, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”, wyrażam opinię, iż: nazwa ulicy **Stanisława Rolbieckiego** w mieście Chojnice – **jest niezgodna** z art. 1 ust. 1 ustawy.

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 9 października 2017 r. (znak: PN-II.4131.55.2017.MM) Wojewoda Pomorski zwrócił się do Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu o wydanie opinii czy nazwa ulicy **Stanisława Rolbieckiego** jest zgodna z art. 1 ust. 1 ustawy.

W ocenie Instytutu Pamięci Narodowej – KŚZpNP wymieniona nazwa symbolizuje komunizm w rozumieniu art. 1 ust. 1 ustawy.

Na poparcie powyższego wskazuję, co następuje:

Stanisław Rolbiecki (1906–1996) był członkiem prokomunistycznej Polskiej Partii Socjalistycznej, I Sekretarzem Komitetu Powiatowego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Chojnicach, Przewodniczącym Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Chojnicach, burmistrzem Czerska.

Według art. 1 ust. 1 ustawy *nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urzędzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, nadawane przez jednostki samorządu terytorialnego nie mogą upamiętniać osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących komunizm lub inny ustrój totalitarny, ani w inny sposób takiego ustroju propagować*. Jednocześnie – jak stanowi art. 1 ust. 1 ustawy -

za propagujące komunizm uważa się także nazwy odwołujące się do osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących represyjny, autorytarny i niesuwerenny system władzy w Polsce w latach 1944–1989. Nadto zgodnie z wykładnią językową „symbolizować” oznacza przedstawiać coś pod postacią symbolu; być symbolem czegoś (zob. Słownik Języka Polskiego, oprac. E. Sobol, Warszawa 2005, s. 979).

Tym samym ocenić należy, iż fakt honorowania wskazanej postaci w nazwie ulicy sprawia, iż posiada ona charakter nazwy upamiętniającej osobę symbolizującą komunizm.

Mając przytoczoną argumentację na uwadze wydano opinię jak na wstępie.

Dyrektor
Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa

Adam Siwek

Do wiadomości

- prof. **dr hab.** Mirosław Golon
**Dyrektor Oddziału Instytutu
Pamięci Narodowej w Gdańsku**

Sporz/wytk: **dr Maciej Korcuł/Cezary Brożek**

INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ – KOMISJA ŚCIGANIA ZBRODNI PRZECIWKO NARODOWI POLSKIEMU
BIURO UPAMIĘTNIANIA WALK I MĘCZENSTWA

ul. Wołoska 7, 02-675 Warszawa
tel. 22 581-89-35, e-mail: Adam.Siwek@ipn.gov.pl

Gdańsk, dnia 7 grudnia 2017 r.

PN-II.4131.55.2017.MM

**ZARZĄDZENIE ZASTĘPCZE
WOJEWODY POMORSKIEGO**

z dnia 7 grudnia 2017 r.

w sprawie nadania nazwy ulicy w mieście Chojnice

Na podstawie art. 6 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (Dz. U. poz. 744 oraz z 2017 r. poz. 1389), po uzyskaniu opinii Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, zarządza się co następuje:

§ 1. Ulicy Stanisława Rolbieckiego położonej w mieście Chojnice nadaje się nazwę Rotmistrza Witolda Pileckiego.

§ 2. Zarządzenie zastępcze wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego.

UZASADNIENIE

Obowiązująca od 2 września 2016 r. ustawa z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (Dz. U. z 2016 r. poz. 744 oraz z 2017 r. poz. 1389), dalej jako: ustawa, wprowadziła w art. 1 ust. 1 regulację, zgodnie z którą nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, nadawane przez jednostki samorządu terytorialnego nie mogą upamiętniać osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących komunizm lub inny ustrój totalitarny, ani w inny sposób takiego ustroju propagować.

Ustawa w art. 6 ust. 1 nałożyła na właściwe organy jednostek samorządu terytorialnego obowiązek zmiany, w terminie 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie, obowiązujących w dniu wejścia w życie ustawy nazw budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, upamiętniających osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny lub propagujących taki ustrój w inny sposób. W przypadku niewykonania tego obowiązku przez

organy jednostek samorządu terytorialnego, zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy wojewoda wydaje zarządzenie zastępcze, w którym nadaje nazwę zgodną z art. 1 ustawy.

W piśmie z dnia 19 września 2017 r. (znak: BPR-0701-20(39)/15) Prezes Instytutu Pamięci Narodowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu wskazał, że w ocenie Instytutu nazwa ulicy Stanisława Rolbieckiego w mieście Chojnice podlega zmianie jako wypełniająca normę art. 1 ustawy.

Mając na uwadze powyższe oraz treść art. 6 ust. 3 ustawy Wojewoda Pomorski pismem z dnia 9 października 2017 r. wystąpił do Instytutu Pamięci Narodowej Oddział w Gdańsku o opinię potwierdzającą niezgodność nazwy ulicy Stanisława Rolbieckiego z art. 1 ustawy. Opinią z dnia 3 listopada 2017 r. (znak: BUW-940-182(2)/17), doręczoną Wojewodzie Pomorskiemu dnia 17 listopada 2017 r., Instytut Pamięci Narodowej Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu potwierdził tę niezgodność. W opinii tej wskazano, że: *”W ocenie Instytutu Pamięci Narodowej - KŚZpNP wymieniona nazwa symbolizuje komunizm w rozumieniu art. 1 ust. 1 ustawy. Na poparcie powyższego wskazując, co następuje: Stanisław Rolbiecki (1906-1996) był członkiem prokomunistycznej Polskiej Partii Socjalistycznej, I Sekretarzem Komitetu Powiatowego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Chojnicach, Przewodniczącym Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Chojnicach, burmistrzem Czerska.”*

Mając na uwadze stanowisko wyrażone w opinii Instytutu Pamięci Narodowej, które Wojewoda Pomorski w pełni podziela, należy stwierdzić, że nazwa ulicy Stanisława Rolbieckiego, ze względu na jego wieloletnią przynależność do partii komunistycznej oraz piastowanie funkcji I Sekretarza Komitetu Powiatowego PZPR oraz Przewodniczącego Prezydium Miejskiej Rady Narodowej, jest nazwą wypełniającą dyspozycję przepisu art. 1 ust. 1 i 2 oraz art. 6 ust. 1 ustawy.

W związku z faktem, że Rada Miejska w Chojnicach, w terminie wskazanym w art. 6 ust. 1 ustawy, nie zmieniła nazwy ulicy Stanisława Rolbieckiego, koniecznym stało się wydanie niniejszego zarządzenia zastępczego. Wojewoda Pomorski nadał ulicy nazwę Rotmistrza Witolda Pileckiego. Nazwa ta jest zgodna z art. 1 ustawy.

Witold Pilecki herbu Leliwa ps. „Witold”, „Druh”; nazwiska konspiracyjne „Roman Jezierski”, „Tomasz Serafiński”, „Leon Bryjak”, „Jan Uznański”, „Witold Smoliński”; kryptonim T-IV (ur. 13 maja 1901 w Ołońcu, zm. 25 maja 1948 w Warszawie) – rotmistrz kawalerii Wojska Polskiego, współzałożyciel Tajnej Armii Polskiej, żołnierz Armii Krajowej, więzień i organizator ruchu oporu w KL Auschwitz. Autor raportów o Holocauście, tzw. Raportów Pileckiego. Wstąpił do harcerstwa w 1914 r. Studiował na Wydziale Rolnym Uniwersytetu w Poznaniu oraz na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu Stefana Batorego. Pilecki służył w Wojsku Polskim w latach 1918 – 1921. Dzięki zasługom w bitwie warszawskiej oraz czynnemu udziałowi w wyzwoleniu Wilna Witold Pilecki został uhonorowany Krzyżem Walecznych. Podczas II wojny światowej walczył w kampanii wrześniowej. Był dowódcą plutonu w szwadronie kawalerii dywizyjnej 19. Dywizjonu Piechoty Armii „Prusy”, następnie w 41. Dywizji Piechoty na przedmieściu rumuńskim. Pilecki działał od 1939 r. w konspiracji. Współzałożył Tajną Armię Polską. Chciał zorganizować ruch oporu w obozach koncentracyjnych, zbierał materiały i informacje dotyczące tych miejsc. W tym celu dostał się do obozu w Oświęcimiu. Pomagał w ucieczkach

współwięźniów, pisał raporty. W Auschwitz założył Związek Organizacji Wojskowej, którego członkowie zdobywali żywność, ubranie, pomagali w przekazywaniu wiadomości rodzinom więźniów. Witold Pilecki uciekł z obozu w 1943 r. Brał udział w Powstaniu Warszawskim 1944. Mianowano go na rotmistrza. Prowadził działalność wywiadowczą na rzecz 2. Korpusu Polskiego we Włoszech. Pilecki zbierał też informacje o żołnierzach więzionych w obozach NKWD. Oskarżono go o działalność wywiadowczą na rzecz rządu polskiego na emigracji. Witolda Pileckiego skazano na karę śmierci, wyrok wykonano 15 maja 1948 r. w Warszawie. Unieważnienie wyroku w sprawie Witolda Pileckiego nastąpiło dnia 1 października 1990 roku. Witold Pilecki odznaczony został pośmiertnie Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski (1995). Dnia 30 lipca 2006 roku, przy obchodach 62 rocznicy wybuchu Powstania Warszawskiego 1944, Prezydent RP – prof. Lech Kaczyński przyznał Witoldowi Pileckiemu pośmiertnie Order Orła Białego.

Na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy pisma oraz postępowania sądowe i administracyjne w sprawach dotyczących ujawnienia w księgach wieczystych oraz uwzględnienia w rejestrach, ewidencjach i dokumentach urzędowych zmiany nazwy dokonanej na podstawie ustawy są wolne od opłat, a zmiana nazwy dokonana na podstawie ustawy nie ma wpływu na ważność dokumentów zawierających nazwę dotychczasową.

Jednocześnie, na podstawie art. 6 ust. 4 i art. 3 ust. 4 ustawy w związku z art. 98 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2017 t. poz. 1875 t.j.), pouczam, że na zarządzenie zastępcze przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku w terminie 30 dni od dnia doręczenia, wnoszona za pośrednictwem organu, który zaskarżone zarządzenie wydał.

Wojewoda Pomorski

Dariusz Drelich

Otrzymują:

1. Rada Miejska w Chojnicach;
2. Burmistrz Miasta Chojnice;
3. a/a.